

VAN WIE IS HET LAND

(Thema: Klimaatverandering/stikstofproblematiek)

Toneelspel in éérentwintig scènes

door

ELLY VAN PAGÉE

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **VAN WIE IS HET LAND** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ELLY VAN PAGÉE** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

© **2024Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv**

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **7** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,

E-mail: rechten@toneelfonds.be. Telefoon (03)3.66.44.00,

Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONEN:

Marije - moeder van Sofie en Inez

Henk - overleden man van Marije

Sofie - dochter van Marije

Inez - dochter van Marije, getrouwd met Kees

Kees - man van Inez

Aaltje en Piet - de boer burenen van Marije

DECOR:

Huis

U dient bij uw zaaleigenaar te informeren of de muzieken in een totaalcontract worden voldaan. Is dit niet het geval dan dient U contact op te nemen met: BUMA/STEMRA

SCÈNE 1

(Sofie en Inez zitten in het huis van hun moeder. Marije komt binnen met een doos vol servies, is overactief bezig)

MARIJE: Kom op, meiden. Help eens even mee. Daarvoor zijn jullie toch gekomen. Ik zit hier al twee jaar tegen aan te hikken. Nou moet het echt gebeuren. Al die spullen moeten weg en opgeruimd. Wat zijn jullie eigenlijk aan het doen? Een wedstrijdje niksen?

INEZ: Ja, wil je meedoen?

SOFIE: Moeten we allemaal wel een hartslagmeter omdoen. Anderhalf uur lang. Wie de meest constante hartslag heeft, heeft gewonnen. Dat win ik met gemak...

(Marije zet de doos met spullen op tafel)

MARIJE: Daar heb je helemaal geen hartslagmeter voor nodig. Dat zie ik zo wel. Zoek maar uit wat je hebben wil en breng de rest maar naar de kringloop.

(Inez kijkt wat er in de doos zit)

Mam, dit gooi je toch niet weg? Hier zitten toch heel veel herinneringen aan, toen wij...

MARIJE: Ach, herinneringen. Spullen die ik zogenaamd nodig had en later zei ik dat ik absoluut niet zonder kon. Nutteloze vulling van het geheugen. Het is als de gouden regel in de biologie: eerst verdwijnt de overvloed, dan komt het uitsterven.

SOFIE: Waar slaat dat nou weer op. Je bent nog lang niet dood. Er is nog overvloed van tijd

MARIJE: Wie zegt dat ik doodga? Ik heb het over mijn overvloedige spullen

SOFIE: Jij zei toch: uitsterven...

MARIJE: Alles moet weg. Ik moet ruimte hebben.

SOFIE: Waarom?

MARIJE: Spullen maken je niet levend, maar dood.

INEZ: Dat geloof ik niet. Je kunt je toch niet losmaken van de tijd waarin je die spullen gebruikte.

MARIJE: Misschien wil ik dat juist wel.

SOFIE: Dan ga je toch verhuizen?

INEZ: Ja, dat is het natuurlijk ...je wil verhuizen naar ons, naar de stad!

MARIJE: Geen haar op mijn hoofd.

SOFIE: Dan kunnen wij voor je zorgen als je krakkemikkig wordt.

MARIJE: Ik ben grijs en oud, maar ik moet er niet aan denken dat ik jullie probleem word, dat jullie gaan overleggen over de mantelzorg die ik nodig heb.

SOFIE: Als je in de stad woont kun je meedoen met de klimaatacties, kom ik je halen...

INEZ: Als je in de stad gaat wonen kun je je vriendin Thea wat vaker zien. Hoe gaat het eigenlijk met haar? Ze is toch ziek?

MARIJE: Ik moet haar nodig weer eens bellen... Maar meiden, Ik blijf lekker hier. Kijk eens hoeveel vrijheid om het huis. Een mooi vluchtadres voor jullie, als je geen adem meer kunt halen in die drukte...

SOFIE: Ja, lekker: de strontlucht van de koeien van Aaltje.

MARIJE: Ze zijn hartstikke aardig voor mij.

SOFIE: Wie, de koeien?

MARIJE: Aaltje en Piet: beste burens.

INEZ: Nou? Is dat wel zo? Je klaagt altijd dat je naar hun verjaardagsvisites moet.

SOFIE: Jaaaa, ik weet dat je er zelfs een keer een gedicht over gemaakt hebt, iets van...eh.. kleverig.... De koffiekop op het kleverige tafelzeil, zoiets?

MARIJE: Een plakje vastgebakken ouwe koek bij het tweede kopje. De woordenbrij borrelt en lebbert... Langs al het vertrouwde: alleen het vanouds bekende is toegestaan

INEZ: Waar praten ze over?

MARIJE: Land, vee, wie, wat en vooral hoeveel... In oordelen klaar, geen belang bij wat daarbuiten ligt. Al het afwijkende als vliegen doodgemept. Tussen de stukjes kaas en worst. Maar toch staat Piet altijd voor me klaar als er wat is.

SOFIE: Zoals?

MARIJE: Laten we er maar mee ophouden, ik blijf gewoon in mijn eigen huis wonen.

INEZ: Mam, het is jammer dat je zo negatief doet over je spullen. Ik heb nog een cadeautje voor je meegenomen.

(Marije pakt cadeautje uit, er zit een klankschaal in, ze slaat de toon aan)

MARIJE: Wat is dat voor geluid? Gaat dat zo?

INEZ: Precies..

MARIJE: Wat lief van je...

(Marije loopt de kamer uit)

SCÈNE 2

SOFIE: Waarom heb je dat aan mamma gegeven?

INEZ: Voor als ze gestrest is...

SOFIE: Ze lijkt eerder doortastend. Zoals ze bezig is met haar spullen. Ik denk niet dat ze dat ding gaat gebruiken

INEZ: O, dat weet jij nu al?

SOFIE: Mamma wordt rustig van muziek.

INEZ: Ook dat...

SOFIE: Alleen muziek, niks klankschaal.

INEZ: Kan ze toch leren...

SOFIE: Gaat ze niet doen.

INEZ: Jawel hoor...

SOFIE: Als je straks weg bent doet ze er mandarijnen in.

INEZ: Dat meen je?

SOFIE: Dat meen ik. Ik dacht dat jij rustig werd van Mandala's kleuren?

INEZ: Ook.

SOFIE: Een glas wijn?

INEZ: Nee, ik drink geen alcohol meer..

SOFIE: Hoezo? Waarom drink jij niet meer?

INEZ: Gewoon, ik probeer ervan af te komen. Is er geen sapje of zo?

SOFIE: Alcoholvrij biertje?

INEZ: Is ook goed.

SOFIE: Waarom geen alcohol meer?

INEZ: Ik wil graag zwanger worden.

SOFIE: Zwanger?

INEZ: Mijn biologische klok tikt.

SOFIE: De biologische klok van de áárde tikt! Het is vijf voor twaalf.
Jezus, Inez, je kunt nu toch geen kind meer op de wereld zetten!

INEZ: Juist wel nu! Het heeft me heel wat tijd gekost om van mezelf te leren houden. Ik kan het nu...

SOFIE: Wat...

INEZ: Van een kind houden.

SOFIE: De lokroep van het knusse nest met de permanente liefde
Die permanente liefde gaat het kind niet beschermen.

INEZ: Jawel!

SOFIE: Niet tegen de klimaatrampen. Waar ga jij met je kind naar toe als de zeespiegel stijgt?

INEZ: Jij maakt alles weer zo groot. Er is heel wat meer dat jij niet ziet. In alle tijden hebben mensen gelachen en gedanst. Er zijn altijd gelukkige mensen geweest. Je moet wat meer vertrouwen hebben...

SOFIE: Vertrouwen me reet. Vertrouwen is je kop in het zand steken.
Wat ik niet zie dat is er gewoon niet.

INEZ: Waar ben je bang voor...

SOFIE: Dat je kind niet gelukkig gaat worden, dat jij niet gelukkig zal zijn.

INEZ: Een kind brengt je meer in contact met jezelf en met de aarde.
Pas als je een kind hebt weet je hoe het is om zorg te dragen voor een ander.

SOFIE: Moederschap gelul! Je gaat pampers kopen, plastic speelgoed, een droogtrommel. Hoe kan ik de chocovlekken uit de rompertjes wassen. Dat is je zorg!

INEZ: Dat is jouw zorg in ieder geval niet!

SOFIE: Je wordt bang voor alles wat verandert. Je wereld wordt niet groter, je wereld wordt kleiner. Je wordt een rechtse moeder.

INEZ: Is dat jouw angst. Nou... Je mag heel vaak oppassen, hoor. Linkse tante.

(Stilte)

Als er geen kinderen meer geboren worden wat heeft het dan nog voor zin om voor de planeet te vechten met jouw vechtbrigade. Wat heeft dan überhaupt nog betekenis?

(Inez pakt de klankschaal en slaat een toon aan)

SOFIE: *(geërgerd)* Einde discussie...

INEZ: Even niks zeggen, alleen luisteren...

SCÈNE 3

(Moeder Marije vult een doos met spullen uit de kast, servies, boeken e.d.. Is ongericht bezig, alsof ze geen besluit kan nemen wat er wel of niet in de doos moet.

Henk, overleden man, zit op een stoel ergens in de kamer.

De telefoon gaat. Marije kijkt wie er belt, zucht en laat hem zoemen.

Stilte.

Even later gaat de telefoon weer, nu neemt ze hem wel op)

MARIJE: Sofie?

SOFIE: .... *(Lang verhaal.)*

MARIJE: Moet ik mee?

SOFIE: ...

MARIJE: O, die gaan ook mee

SOFIE: ...

MARIJE: Nou ik weet niet...

SOFIE: ...

MARIJE: Ik ben de laatste tijd wat moe en dan helemaal naar ...

SOFIE: ...

MARIJE: Grootouders voor het klimaat. Alsof ik nog niet genoeg

gedemonstreerd heb. Niet dat het veel uitgemaakt heeft.

SOFIE: ...

MARIJE: Ja, dat is zo. Ik laat het je nog weten. Daaag.

(Drukt de telefoon uit en richt zich naar overleden echtgenoot Henk die in een hoek op een stoel zit)

Ze kan zo drammen, die meid. Ik heb er geen zin meer in... Bovendien. Grootmoeder? Ik heb niet eens een kleinkind! Ja ik weet het... Ik had het je beloofd. Ja... Ik zou doorgaan... Je mag het niet verliezen. Dat zei je! Het vuur dat in je zit... Je mag het niet verliezen. Jij hebt makkelijk praten. Jij bent dood. Jij hoeft niet meer te snappen wat er aan de hand is. Hoe het kan gebeuren? Hoe het steeds erger wordt?

HENK: Onze meisjes leven toch in een gelukkige wereld.

MARIJE: Ja, dat zeg je altijd...

HENK: Zijn ze niet gelukkig dan?

MARIJE: Ik weet het niet? Inez is met zichzelf bezig en Sofie is met de wereld bezig.

HENK: En jij?

MARIJE: Ik wil slapen, ben zo moe van alles...

HENK: Je hebt het mij beloofd. Dat je door zou gaan... Je moet het niet verliezen... Het vuur dat in je zit!

SCÈNE 4

(Dochters komen binnen met een paar opgevouwen dozen onder hun arm)

SOFIE: *(vouwt drie dozen uit)* Kijk het gaat zo: Doos een: alles wat weg moet. Doos twee: alles wat je wil bewaren. Doos drie: alles waarover je twijfelt. Beginnen we met die kast?

(Stilte)

INEZ: Wil je eigenlijk wel dat we je helpen? Wat zit je nou te doen? Foto's kijken?

MARIJE: Stom, die foto's moet ik pas later doen natuurlijk. Ik blijf er veel te veel in kijken. Dat schiet niet op. In dit plakboek zie ik alleen maar foto's van mijn vader, mijn vader in het leger, mijn vader in de kerk...

INEZ: *(kijkt mee)* Wie heeft deze foto's genomen?

MARIJE: Ik weet het niet, mijn moeder heeft ze vast ingeplakt, ze was gek op hem: haar mooie man, haar belangrijke man.

SOFIE: Ik vond opa leuk, hij ging altijd poffertjes met ons eten en ik kreeg elk jaar een verjaardagbrief.

MARIJE: Nou dit plakboek kan wel weg: kerk en leger. Doos één.

INEZ: Mam, weet je het zeker?

MARIJE: Heel zeker!

HENK: *(vanuit zijn stoel)* Vertel ze maar eens wat meer over je vader...

MARIJE: Wat moet ik ze vertellen?

HENK: Zal ik je souffleren?

De waarheid boven alles, ZIJN waarheid wel te verstaan gebaseerd op de praatjes van Hilterman en de bijbel. Amerika vriend, Rusland vijand, kernwapens absoluut noodzakelijk en zal ik het je nog eens uitleggen en snap je het nou

MARIJE: *(vult aan)* Mannen zijn mannen, vrouwen zijn vrouwen, mannen staan boven vrouwen en god en de bijbel staan boven iedereen, homo's mogen ook niet van god en daarvoor hebben we niet in de oorlog gevochten!

HENK: Jouw vader heeft helemaal niks gedaan in de oorlog. Het was MIJN vader die diep in het verzet zat. Hij heeft er nooit over willen praten met ons...

MARIJE: Nou, ik zat diep in het verzet tegen mijn vader. Ik omarmde alles waar mijn vader tegen was....Ik baalde van die man: mijn moeders mooie man. Ik duwde net zo lang tot hij van zijn voetstuk afdonderde. Klaar hupsakee.

HENK: Maar het was nooit klaar...

MARIJE: Nee...

HENK: Als ik ook maar iets deed wat in de verte als autoriteit opgevat kon worden dan ging jij tekeer!

MARIJE: Arme jij...

HENK: Ach lief ik weet ook wel, het was niet alleen verzet tegen je vader, het was ook je eigen engagement... maar toch... Je mag je vader wel dankbaar zijn.

(Inez en Sofie snuffelen intussen in de boekenkast, Sofie haalt er drie boekjes uit)

SOFIE: Mam, wat is dit? Ik wist niet dat opa boeken schreef? De verwarring van kwaad schuld en lot en hier: het gevecht van de profeet.

MARIJE: Doe maar in doos 1.

SOFIE: Die moet ik lezen. Inez jij die en ik die.

MARIJE: Ik kan je niet tegenhouden maar het is allemaal ouderwetse onzin, je hebt er niks aan.

SOFIE: Dat bepaal jij...

(Marije stil)

INEZ: Opa speelde altijd op de piano hij speelde liedjes

MARIJE: Op het orgel. Hij speelde niet, hij bedwóng de toetsen alsof het een leger vijandelijke soldaten was.

(Kees, de man van Inez komt binnen)

KEES: Het gaat toch niet weer over de oorlog? *(Begroet Marije en Inez en tot slot Sofie)* Ah, mijn lieve schoonzus. Het barricade meisje...

SOFIE: Wil je dat niet zeggen? Dat zei pappa altijd, daar moet je afblijven!

INEZ: Nee, Kees... Je moet haar niet zo noemen!

KEES: Je staat toch nog steeds op de barricade toch?

SOFIE: Dat is helaas nog altijd nodig zolang mensen als jij in een benzine slurpende SUV rijden.

KEES: Ik heb hem nodig voor mijn werk.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

TONEEL
UITGEVERIJ **INK**

“Samenspelen” is ons motto